

Neopredani se dopisi ne šalju...
Dopisi se ne vraćaju ako se ne...
Nobilijegovani listovi se neprimaju...

Komna list nedodje na vrijeme...
neka se javi odpravaci u otvorenju...

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokrvari. Naz. posol.

Crtrice iz carevinskoga vieća poslie zaključenja.

(Dalje.)

Njemački veleposjednici. Njemački veleposjednici iz Moravske, neki iz Češke, Austrije, Tirolske, Stajerske i Kranjske, bili su prije u skupi „ustavovjeraca“ te „njemačkih liberalaca“.

Kršćansko-socijalna sveza. U tu svezu spadaju oni zastupnici, kojim je na čelu sadašnji bečki načelnik Dr. Lueger. To su zastupnici one stranke, koja je u posljednje doba slomila moć židovskoga liberalizma u Beču i u cijeloj Dolnoj Austriji.

Početak bili su skoro od svih prezenti. Proti njima tada vladajuća židovsko-liberalna stranka, proti njim negatističnog prvoga reda, i sam Rotschild; proti njim vlada nesamo u ovoj polovici monarhije nego i u onoj, naime magjarska. Ipak su nad svima pobjedu izvojevali. Dakako, da su imali i svojih dosta visokih i odličnih, više tajnih nego li javnih, zagovornika.

Njim i bijaše to glavna zadaća. Oni su htjeli izbaviti ljudsko društvo u svojem djelokrugu izpod mlađe, koja ga je kroz desetljeća tlačila, naime od krivoga liberalizma i framasustva. Postavili su si za temelj kršćansku nauku i kršćanska načela. Htjeli su učiniti kraj bezbožstvu, koje bijaše među pučanstvom zavladalo. I uspjeli su. Vidi se to i u tom, što su prije n. pr. u Beču bile slabo posjećivane crkve, što su se ljudi skoro sramili pokazivati, da su kršćani i što su sada u svakoj prilici crkve bečke pune, i što se svaki diči priznavati se i pokazivati se kršćaninom.

Ipak nit oni nisu se još otrešli svih predruda. Spadaju među najpravednije Niemce, ali ipak nemogu biti još posve ni svuda pravedni nenjemački narodni. Obzirom na odnošaje u Primorju, bili su uvijek na hrvatskoj i slovenskoj strani, a proti Talijanom. A to je i naravski, jer talijanska stranka nije drugo nego podmiznica njemačkoga krivoga liberalizma.

„Katolička pučka stranka“.

Tako se zove zastupnici Niemci, kojim je glavna zadaća zauzimati se za katolička načela. To su tako zvanu „Kerikali“, takođerzani po „kleru“, svćenstvu, i to klerikalni njemački. Njihov vođa je barun Dipauli iz Tirola, dočim je prije vodio njih i razne druge graf Hohenwart. Uz svoju vjeru ljube i svoju narodnost, njemačku. Ali pošto Niemci imadu sva prava,

i više nego li jih njim ide, neizbica mnogo narodnost. Bivalo jih je i među njima, a bit će jih i danas, koji nisu. Ni nemogu biti sasvim pravedni svim nenjemačkim narodnostim. Ipak su se u novom carevinskom vieću pokazali najpravednijim među svimi Niemci.

„Poljsko kolo“.

Tako se zove klub, u kojem je velika većina zastupnika poljskoga naroda iz kraljevine Galicije i Lodomerije. To je kraljevina, koja spada pod monarhiju Habsburga tekar iz konca prošloga stoljetja, od onda naime, otkad su si Prusi, Rusi i naši vladari razdijelili njekad slavno poljsko kraljevstvo. U toj kraljevini stanuju po prilici po pol Poljaci po pol Rusini. Poljaci imadu prevlast nad Rusini. U novije doba ipak popuštaju prvi drugim, dozvoljavaju njim malo po malo pravice u školah i uređih. Poljski zastupnici odličuju u posljednjih desetih godina u carevinskom vieću najviše, a u najnovije doba su i glavni ministri Poljaci. Tako vodi jedan Poljak izvanjsku politiku — a to je Goluchovski-s, drugi unutarnju — a to je Bardeni. Do te moći došli su s jedne strane smjerom izvanjske politike naše monarhije, koj jest ili bijaše do najnovijega doba proturusk, a Poljaci su protivnici Rusu, jer drže, da su Rusi najveći krivci propasti poljskoga kraljevstva. A došli su do moći i tim, što su se do najnovijega doba prikazivali svi kao jedan, složni, prem ima među njima dosta velikih razlika. Oni imadu svoje ideale, ali jih neobješaju na veliko zvono, nego rade prema njim, i duševnom i materijalnom obziru; kod njih nepisu oblasti, ni najviše, njemačkim jezikom. Njim se daje najviše novaca za gradnje željeznica i puteva kao i za uređivanje rieka. Radi njihove protivnosti Rusom smatra se jih često kao neprijatelje slavenske uzajamnosti u monarhiji. Bar dilematice nije to opravdano. Oni su doista u prvom redu Poljaci, i gledaju koristi poljskoga naroda; ali podupri gdje mogu i probitke drugih slavenskih naroda. To ponekle i za to, jer se u Galiciji i Lodomeriji diže niže pučanstvo, koje više slavenski čuti. U novom carevinskom vieću nisu svi poljski zastupnici u poljskom kolu. Neki su struje kršćansko-socijalne, neki pak su u društvu socijalnih demokrata. U poljskom kolu je najviše plemića i svećenika. Drže se katoličke vjere, i teže za čim većom samoupravom kraljevina i zemalja.

Za to što su sad glavni ministri Poljaci, viču proti njim najviše „njemački naprednjaci“, koji, navični vladati, nemogu snositi drugih na vladi.

Talijanski zastupnici Primorja mislili su u njih naći najbolje saveznike za to, jer misle, ili su bar mislili, da su Poljaci tako nepravedni prema Rusinom, kako su Talijani Primorja neprava Hrvatom i Slovenecem. To pak Poljaci nisu. Takovih nepravednika i siluika prena evojim su-zemljakom druge narodnosti, kao što su Talijani prema svojim, nema u nijednoj kraljevini ni zemlji. I Niemci su bolji, prema u njih nataze Talijani najstrodnije življe.

Razprava

o prešnih predlozih u carevinskom vieću dne 13. maja 1897.

(Konac.)

Iz govora zast. Dr. Pfersche-a. Član njemačke levice ili njemački liberalac zastupnik Dr. Pfersche stupio je takođerj u parlamentarnu borbu u ovoj razpravi, i to na korist Talijana a proti Hrvatom i Slovenecem. On je polemio svoje kopje kod obrane nesnosnih i nezdravih odnošaja u Primorju; zauzeo se je za Talijane, za vladu u Primorju i za postojeće odnošaje u ovih naših stranah, koje su

mu kano i rečeni odnošaji posve nepoznati, ili samo u toliko poznati, koliko je o njih doznao od prijatelja i Talijana. Tri Niemac-liberalac govorio je dakle o naših odnošajih kao što bi govorio silepac od poroda o bojah. On primjerice niti nezna, da ima i Slovenaca u Primorju već govori jedino o Hrvatih, koji su svemu zlu krivi. Pozivlje se i na vladu, koja da mora i sama priznati, da izazivlju Hrvati i da su tužbe Talijana proti Hrvatom opravdane. On si predstavlja posjedovne odnošaje kano i u Italiji, jer govori, da talijanski pojednici iznajmljuju hrvatskim seljakom polja i vinograde. Da su tomu Niemcu izvrstno poznati naši odnošaji, pokazao je i time, što je uzvrdio, da bijahu u nekohl talijanskijh gradovih vodnjaci ili zdenci zamazani, i to po njegovom sudu, jedino od Hrvata. Uvratilo se je i on za poznatu drzovitu i bezsrampnu laž naših narodnih protivnika, da su htjeli naši seljaci navaliiti na Poroč jedino radi toga, da unište zemljišne knjige i druge spise na sudu. Ovakve ludorije može vjerovati samo onaj, komu su posve nepoznati odnošaji Primorja.

Iz govora zast. Dr. Ferjančiča:

Ovaj slovenski zastupnik govorio je vrlo temeljito o odnošajih Primorja, napose pako o stanju Slovenaca u Trstu, koji su ostali usljed talijanskog nasilja bez zastupnika u carevinskom vieću.

Talijani Primorja izjavili su doduše, da će glasovati za prešnost naših predloga, nu neka, nemisle, da će tim ikoga objesiniti, kao da bi im ti predlozi mili bili. Oni odklanjaju od sebe odgovornost za postojeće odnošaje na jugu; to isto činimo i mi za sebe i za naš narod, nu nešto malo ipak za te odnošaje odgovarati. Jest, za nje mora da odgovara tamo postojeći vladin sustav. Taj je sustav kriv za nezdrave i nenaravne odnošaje u Primorju. Vladni sustav izručio je uzde posve u ruke Talijana, dočim je težkom rukom pritisnuo glavu Slovenaca. Talijanski zastupnici, neimajući pravih razloga, da se potuže na Slavene, vraćaju se 15 godina natrag, pa se tuže, da nema više mira ni reda, koj je još onda u Primorju vladao. Oni se pozivlju na ono doba, kad su mogli po miloj volji Slavene tlačiti, i kad su im ovi ljubili onu desnicu, koja ih je nemilosrdno šibala.

Talijani, premda u Primorju je namjani, zadobili su od 15 zastupničkih mjesta njih 11, a Slaveni, koji su u većini, samo 4 mjesta. Pak još imadu obraza tužiti se na tobožnja slavenska nasilja. Oni su došli do takove pobjede jedino pomoću novca, putem divljačkog nasilja i prevarom.

Od god. 1873. sjedio je u ovoj visokoj kuci jedan zastupnik tršćanskih Slovenaca sve do sada. Grad Trst za okolicom birao je do sada 4 zastupnika, a sada kadno ih imade 5, ostali su Slovenci bez svoga zastupnika. I do ove pobjede došli su Talijani jedino nepoštenim sredstvi. Pak još hoće, da narod na sve to šuti? Zatim je prešao govornik na podrobno opisivanje zadnjih izbora u Trstu i okolici za carevinsko vieće. Pripovjeda na temelju istinitih događaja sva ona, što su oblasti, kao mjestni magistrat i pojedini činovnici na štetu Slovenaca podinili.

Spominje uništenje izbora gradskoga, odnosno zemaljskoga zastupnika g. Nabergoja, kratač taj čim talijanske gospode infamijom. To sve događajalo se usljed slabocje i nemarnosti oblasti, koje su bile dužne paziti, da se zakon vrši. Nije li dakle opravdano pitanje: kako će dugo središnja vlada trpiti te odnošaje u Primorju u obće, napose one u Trstu? Možda tako dugo dok izgube Slaveni i ovi četvorici svojih zastupnika, ali tada će biti Primorje posve zrelo za Italiju. Mi se tužimo s razlogom na mjestni vladni sustav u Primorju radi nezdravih

odnošaja, a vlada nema pretčijega posla, nego da se izvješuje kod onih, koji su tuženi: Obtuženi dakle suđe sami sibi.

Zatim navadja pojedine izgrede, počinjene na jugu proti Slavenom, ta uz često povlađivanjeji smjeh pripovjeda kako izvješuju iz Primorja središnju vladu o tih izgređih. Kad su izgređnici Talijani, tad se i u izvješju kaže, da su to djeca, derani itd., a kad se opisuja Slavene kano izgređnike, nastoji se predstaviti ih kano divljake, smotljivce i bunтовnike, koje treba razoružati. Tamo na jugu upotrebljuje se dvojak mjeru, jednu za Talijane, drugu za Slavene i u tom smislu se amo izvješuju.

Govornik prosvjeduje proti takovomu postupanju i proti odgovoru ministra predsjednika na interpelaciju naših zastupnika. Istomisljenici i drugovi povlađuju i pleškaju govorniku na koncu živahno. (U ovoj razpravi govoriili su još generalni govornici Hortis i Laginja; prvi proti, drugi za. U svoje smo vrijeme jurva kazali, da je Hortis govorio bez soli i smoka, nenavređi niti jednoga događaja il alnčaja na teret Slavena li na obranu Talijana. Govor zastup. Laginje donesti ćemo u cijelosti.)

Otvorenje učiteljskog društva „Narodna Prosvjeta“.

Prosvjetom k slobodi! Udrugarstvo k moći. A moćja k napredku.

Iz drobna sjemena doraslo stablo... Bijasmo na sjenu pokojnog nam prijatelja i suzanika Troša. Nakon što je tu u crkvi naš starina župnik Pikulić odslužio sv. misu, prijatelj Spjelčić i ja podjismo bliže svježem grobu. Izmolih jedan Očenas za pokoj njegovog duše baš trunatom dušom. Sjedsomo pastumu groblju na gramaču kamenja, ne proboriv nit cigle rieči. Sveta nam popala: ta ondje smo, gdje svenu zemaljskomu bude kraj. U duši nam se nizale slika života čovjeka — zemnika. Eto, tute počiva naš mali Tone! Izlahn izo šutnje; daleko od svake huke i buke: nedugo zamienio aviet, a eto već mu grobni humak izravnani i obrašten travom. Čujšji reče mi drug — ne bismo li podignuli skroman spomenik prijatelju? Predlog, misao izvanredno mi se sviknula. Taj na licu mjesta utanačisme, ukonačismo sve što i kako da uradimo, da postignemo namučen i pok. Buršični rekoh. Dobro! Ali još nešto: valja da prigodu koristno upotrebimo. Kod otkrića dvaju spomenika — računassmo — sastati će se svakako većina naših učitelja, a mi ćemo nastojati, da osnujemo svoje učiteljsko društvo. Dakle na dvojaki rad i rekossmo — ne začel truda ni troška. U broju od 15. novembra 1894 zaslužne „Naše Sloga“ već bi tiskan dotični proglaš odborov, gdje izjavisimo, da želimo podignuti spomenike, da budu oni vidljivi spomenici uzajamne učiteljske ljubavi i štovanja — i — znači hrvatske plemići duše i srca. Prvo sjem palo i drugo: da potaknemo braću učitelje na osnuće svoga društva, napisassmo članak „Učiteljske zadruge“, tiskan u broju „Naše Sloga“ od 26. septembra 1895. Tamo se čita: Nitko nečuti više od učitelja potrebu udruživanja, koje je donielo u novije doba pojediniim razredom il stahšem ljudstva velikih uspjeha. Malo komu su bolje poznate nego li našemu pučkoma učitelja one zlatne: Sloga jači, a nesloga tlači; zatim: Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokrvari“; il napokon: „Gdje se bratska grla slože i olovo plivat može“. Povucimo se za naprednimi zemljami, koje već odavno imadu svoje učiteljske zemaljske zadruge, sa svrhom, da se učitelji za svoje teško zvanje sve te više usavršuju uzajamnom podukom, te da brane, štite i promiču materijalne probitke uč. stališa. Istru potrebuje savršenih učitelja, a ovim

trebalo bi neobhodno poboljšati njihovo materijalno stanje. Od velikog zamašaja bila bi zadruga učitelja ciele Istre, jer ovi žive u takovih okolnostih, da su potrebni — nego li sudrugovi drugih susjednih zemalja — nauka, izobrazbe i izkustva. Težnja svakog početka učitelja mora biti napredak škole u svakom obziru. Da ne predaju školu svestrano, napredovati mora svestrano i sam učitelj: duša i srce škole. Valjan učitelj — valjana škola i obratno. Mi istarski učitelji valja da se naobrazimo i napredujemo prema mjestnim okolnostim. Treba, da dobro poznamo čud i potrebe puka, među kojim učiteljskome, pa gledat na njegove nevolje, dužnost nam je svoj rad urediti njemu na korist u školi i izvan nje. Vridan učitelj valja da gradi, a ne ruši; valja da vida a ne rani: želi li to, mora da pozna ranu i bolestnika. Da sve ovo može postići i plodonosno djelovati, valja mu posebnog truda i nastojanja, a tu će mu poći na ruku samo društvo, bolje njegov rad i uredba. Prema ovim sveobimnim zahtjevom valja da budr naša učiteljska društva i učenja. Mnogim nedostatkom učiteljskog uzgoja i školovanja mogu jedino doskočiti dobro uređena društva, učit. konferencije, sastanci, škol. predavanja i. t. d. Time bismo se nekako specijalno naobrazivali prema posebnim domaćim okolnostim. Istarski učitelj, hoćeš nećeš, dolazi u doticaj sa ljudmi, sa kojimi vladaju strasti; njemu se je boriti sa prijatelji i neprijateljima, sa nekim narodom i sa zlobnim strofivci, i sa sto drugih neprilika, koje većinom izviru iz njegovog lošeg materijalnog stanja. Ako ne imi takav učitelj zaslonbe, podpore i pobude sa strane svojih sudrugova, mora da malakše, da dukom klone. Učiteljska pedagogična zadruga imala bi u drugu ruku gojiti *solidarnost i ljubav* među pučkim učiteljstvom. Imenovani član završismo s uzlikom: Učitelji, složimo se!

(Dalje sledi)

Dopisi.

Novavas kod Porača, 10. junija 1897. Proše su tri godina, da je naša strana župa bez svećenika iz uzroka, što neimadosmo pristojnog župničkog stana. Ovom župom upravlja glasoviti česki Talijan pop Sekyra, župe upravitelj iz Labincih. Kako smo posluženi, nećemo ovdje opisati, jer bismo potrebovali više araka papira. Iz dogodjaja, što ćemo ga u kratko navesti, neka svijet sudi.

Prošlog četna umria je kuće gospodarica jedne naše čestite obitelji. Naš pobožni narod ima liep običaj, da svoje pokojne posvećenju zemlji izručiti uz pjevanje sv. Mise, i po mogućnosti cieleg oca. Onog dana morao je g. Sekyra voditi obhod ili procesiju na Božje Polje, te nije mogao za pokojnu pjevati sv. Misu. Kuće gospodar molio ga je opetovno za dozvolu pozvati za sprovod drugoga svećenika, koji bi također i sv. Misu odpjevao. Badava svaka prošnja — g. Sekyra se uzprotivio i odbio molbu surovim načinom veled: Ja s t o l u n e p r e d a j e m n i k o m u. — Tužna i razvijena obitelj morala se je pokoriti neumljivom i tvr dokornom dušobrižniku, premda ga je mastno platio.

Taj čin neka prime na znanje presv. porečki Ordinariat, koji je zahjevao od nas novi župni stan, ako želimo župnika imati.

Velikom požrtvovnošću — što ćemo mnogo godina materijalno obutiti — sagradili smo od temelja novu krasnu palaču, te se ulamo, da će presv. biskup Flaapp učiniti svoju dužnost i raspisati natječaj za stalnoga župnika, kojega toliko želimo i potrebujemo, da jednom prestane ta provizornost na najveću našu duševnu propast.

G. Sekyra neka si pako zapamti, da obdar pastir ne smije samo muziti i stiviti svoje stado, nego mu mora i dobre paše preskribiti.

Iz Gorice piše nam prijatelj 5. t. mj. U nedjelju boravio je u našem gradu ravnatelj pošta i brzojava g. vitez Pokorny iz Trsta, koji je došao navlaš amo, da privesti križ za zasluge u častna prisa našega postanskoga nadupravitelja g. Petra Augschellera.

Ovim nečekivanim odlikovanjem htjelo se je — reč bi — nadariti g. nadupravitelja, što je on u škakljivom pitanju sa novčanimi globami ili kaznami radi novina, pizma itd. znao pristiđiti. eraru više stotina forinta godišnjih — premda taj novac nepodpada strogomu nadzoru. Izličuč ovo pitanje htjeli smo baciti trak svietla

na rečni škakljivi posao, o kojem su obični zlobnici brusili svoje jezike tunaceć ga svakojako. Medjutim g. vitez Pokorny malo se za nje brinio postaviv se nad nizke ljudske strasti, kao što se pokazao plemeniti i onom zgodom, kad je bio za visoko odlikovanje predložio i pošt. nadkomesara g. C o r a, jednoga činovnika kod ravnateljstva, vriednoga takvog odlikovanja.

Priznavajuć ovim g. vitezu nepriepornu zaslugu, što znađe ovako otvoreno cienti i nagraditi zaslugu svojih podređenih, molimo ga istodobno za razjasnjenje: da li bijaše naime naš odlikovani nadupravitelj onaj isti Augscheller, kojega je ovdješnji sud odsudio na zatvor — promjenjen u novčanu globu, — ili bijaše taj koji drugi?

Prijatelj istine.

Razgovor

međ Lojzom i Androm jedne nedelje k večeru kod navadnoga žmulića.

Lojzo: Baš mi j' drago, da smo se ovako skupa našli. Povej mi pravu istinu, si i ti hodil u vreme izbora k Matuljam, ti ki si bil prije vavek s našom pravicom strankom.

Andre: Pusti me ča. Ono j' sve šlo na prevarstvo. Šal sam bil i ja tamo, zač su mi rekli, da će se tamo mir storit.

L: Pak?

A: Pak, oni, ki su nas činili pozvat, pokazali su nam c. kr. nodara Frana Dubrovčića, i rekli su, da će on bit bolji za zastupnika nego dr. Laginju.

L: A ča j' rekao gospodin Dubrovčić?

A: Rekao je, da bi se on dal zibirat, kad bi bilo za potrebu, ali te potrebi nevidi; naš narod po Istri se je izrekao za gospodina Laginju, i on bi držal za greh, kad bi se dal zibirat proti volji našega naroda i naše krvi.

L: A ča su na to' oni, ki su vas činili pozvat?

A: Obrnuli su pečenju i počeli su s drugimi laži i pogrđami proti popom i proti crekve, proti svemu ča nam je sveto, proti svim, koji su nam mili i dragi.

L: Čudim se tebe i tvojmu bratu, da ste se bili dali ni za hip zapeljati.

A: Ne rani ranjenoga. Stram me je ni govorit o tem. Ljudi su bili prevareni. Namesto da njim se j' dopovedalo o izboreh, kako Bog zapoveda, lagalo njim se je, da će nas neki prodat, kako da su ljudi smokve, ke se v Reku prodavati nove. Pak čuda nas nebi bilo ni prišlo, ni tamo onoliko ostalo, da nam se ni reklo, da će prit' k Matuljam zastupniki i drugi muži, ki su se bili oni dan skupili u Kastvu baš zaradi izbora.

L: Vidiš, i tu vam se j' lagalo. U Kastvu nisu za to znali, a kamo li obećali, da će doć k Matuljam. Oni su se lepo i pošteno pogovorili o izboreh, o mužih ali fiducijarih i o zastupniku.

A: Kod Matulj niš takovega, nit se je reklo, ki će bit fiducijari. Nit koga će se glasovat za zastupnika, kad je gospodin Dubrovčić rekao, da on toga neć.

L: Vidi se, da nisu bili čisti posli, i da se je i tu mislilo na prevarstvo.

A: Toga ni mi treba ni govorit. Svaki, ki ima malo soli u glavi, je to valje videl. U laži su kratke noge. Laž kađe stane tamo uedodje spat.

L: Pijmo, pak reci mi, Andre, neć drugo: Kako mi dva sad govorimo?

A: Kako govorimo? Kako su nas naši stariji navadili!

L: Da, al kako se zove ta jezik, kega su nas naši stariji navadili, talijanski, nemški, turski?

A: Kakov talijanski, kakov nemški, kakov turski? Mi govorimo hrvatski, kako svi naši ljudi po Istri, i mnogi drugi druguda. I svi, ki govore svoj materinski jezik hrvatski, su Hrvati, kako su oni, kem je materinski jezik talijanski, Talijani, nemški Nemci, turski Turci. A za to, zač mi bivamo u Istri, i hrvatski govorimo, smo istarski Hrvati, za razliku od drugih Hrvati, ki bivaju u drugih zemljah.

L: I za to, zač je u Istri i oneh, ki talijanski materinski jezik govore, i ki su za to Talijani, je najveća nemotarija reč, da mi istarski govorimo.

A: Al nemotarija, al prevarstvo i izdajstvo.

L: Dajmo jednu našu, kastavsku, hrvatsku, pak čuknimo malo.

A: Dajmo.... Dobra kapija. L: Dobra! Kako smo sad mi zapivali, tako su pivali i naši stariji, keš' po hrvatsku. A moja nona: Bog ju' pomiluj, i ti si ju' poznal, kad nas je zvala, al kad nam je ča naručevala, pak nismo ja valje pokušali, zakričala bi bila: ča ne čuješ, ter govoriš hrvatski?

A: A sad mi neki anđeliski oteli, da govorimo istarski, zač da ako govorimo hrvatski, al da rećemo, da smo Hrvati i to istarski, da ćemo i od kokosi plaćevati.

L: Dragi ti reci mu da ti nereće! Brižni naši ljudi preko Učke, ki više s Talijani posluju, moraju njim za svaku najmanju debelo platit; a u Taliji placaju bulice, kako mi j' ovdan Frane Dirakov rekao, i za svaku škakulicu žigic al folminanti.

A: Strašili su s placili, a delali su za Talijane, a s tim i za Taliju, kade su veća placila nego morda nigde na svetu.

L: Varali su i mnoge prevarili, zač nisu svojim glavom mislili! Kod drugih izbora ča se stalno nać prodanci, ki će opat lagat i varat, al ja se ufam u Boga, da će jih bit malo, ki će njim verovat. Svaki pametan, ako malo promisl, znat će, da će domaći čovek više gledat za svoj kraj i za svoju krv, nego čovek, ki ni naše krvi, ki nepozna našel potreb, s kojim se mi ni razumet nemoremo. Stara je beseda, da more domaći kadagod — ča se nemore reč za nikad od našel zastupniki — svojga do jami zapeljati, al da ga neće nikad u jamu hitit; a da će tudnjak porinuti našega čoveka i u jamu, samo da može u našoj zemlji sam vladat.

A: Neće, ako će Bog, dok nam je na ramenu glava.

L: Kad bismo bili svi kako Halubljeni i Klanjci i mnogi drugi, nebi nas Talijanci i njihovi zagovornici ni napaštovali, ni k nam ni skušat prihajati lovit.

A: Al kako bi se reklo, Bog mi je prosti, kade ni mrcini, ni ni gavrani.

L: Tako je! A sad pijmo još jedan put, pak hodmo.

A: Poč je, zač je jutro rano stat.

L: Čudim se tebe i tvojmu bratu, da ste se bili dali ni za hip zapeljati.

A: Ne rani ranjenoga. Stram me je ni govorit o tem. Ljudi su bili prevareni. Namesto da njim se j' dopovedalo o izboreh, kako Bog zapoveda, lagalo njim se je, da će nas neki prodat, kako da su ljudi smokve, ke se v Reku prodavati nove. Pak čuda nas nebi bilo ni prišlo, ni tamo onoliko ostalo, da nam se ni reklo, da će prit' k Matuljam zastupniki i drugi muži, ki su se bili oni dan skupili u Kastvu baš zaradi izbora.

L: Vidiš, i tu vam se j' lagalo. U Kastvu nisu za to znali, a kamo li obećali, da će doć k Matuljam. Oni su se lepo i pošteno pogovorili o izboreh, o mužih ali fiducijarih i o zastupniku.

A: Kod Matulj niš takovega, nit se je reklo, ki će bit fiducijari. Nit koga će se glasovat za zastupnika, kad je gospodin Dubrovčić rekao, da on toga neć.

L: Vidi se, da nisu bili čisti posli, i da se je i tu mislilo na prevarstvo.

A: Toga ni mi treba ni govorit. Svaki, ki ima malo soli u glavi, je to valje videl. U laži su kratke noge. Laž kađe stane tamo uedodje spat.

L: Pijmo, pak reci mi, Andre, neć drugo: Kako mi dva sad govorimo?

A: Kako govorimo? Kako su nas naši stariji navadili!

L: Da, al kako se zove ta jezik, kega su nas naši stariji navadili, talijanski, nemški, turski?

A: Kakov talijanski, kakov nemški, kakov turski? Mi govorimo hrvatski, kako svi naši ljudi po Istri, i mnogi drugi druguda. I svi, ki govore svoj materinski jezik hrvatski, su Hrvati, kako su oni, kem je materinski jezik talijanski, Talijani, nemški Nemci, turski Turci. A za to, zač mi bivamo u Istri, i hrvatski govorimo, smo istarski Hrvati, za razliku od drugih Hrvati, ki bivaju u drugih zemljah.

L: I za to, zač je u Istri i oneh, ki talijanski materinski jezik govore, i ki su za to Talijani, je najveća nemotarija reč, da mi istarski govorimo.

A: Al nemotarija, al prevarstvo i izdajstvo.

L: Dajmo jednu našu, kastavsku, hrvatsku, pak čuknimo malo.

A: Dajmo.... Dobra kapija.

L: Dobra! Kako smo sad mi zapivali, tako su pivali i naši stariji, keš' po hrvatsku. A moja nona: Bog ju' pomiluj, i ti si ju' poznal, kad nas je zvala, al kad nam je ča naručevala, pak nismo ja valje pokušali, zakričala bi bila: ča ne čuješ, ter govoriš hrvatski?

A: A sad mi neki anđeliski oteli, da govorimo istarski, zač da ako govorimo hrvatski, al da rećemo, da smo Hrvati i to istarski, da ćemo i od kokosi plaćevati.

L: Dragi ti reci mu da ti nereće! Brižni naši ljudi preko Učke, ki više s Talijani posluju, moraju njim za svaku najmanju debelo platit; a u Taliji placaju bulice, kako mi j' ovdan Frane Dirakov rekao, i za svaku škakulicu žigic al folminanti.

A: Strašili su s placili, a delali su za Talijane, a s tim i za Taliju, kade su veća placila nego morda nigde na svetu.

L: Varali su i mnoge prevarili, zač nisu svojim glavom mislili! Kod drugih izbora ča se stalno nać prodanci, ki će opat lagat i varat, al ja se ufam u Boga, da će jih bit malo, ki će njim verovat. Svaki pametan, ako malo promisl, znat će, da će domaći čovek više gledat za svoj kraj i za svoju krv, nego čovek, ki ni naše krvi, ki nepozna našel potreb, s kojim se mi ni razumet nemoremo. Stara je beseda, da more domaći kadagod — ča se nemore reč za nikad od našel zastupniki — svojga do jami zapeljati, al da ga neće nikad u jamu hitit; a da će tudnjak porinuti našega čoveka i u jamu, samo da može u našoj zemlji sam vladat.

A: Neće, ako će Bog, dok nam je na ramenu glava.

L: Kad bismo bili svi kako Halubljeni i Klanjci i mnogi drugi, nebi nas Talijanci i njihovi zagovornici ni napaštovali, ni k nam ni skušat prihajati lovit.

A: Al kako bi se reklo, Bog mi je prosti, kade ni mrcini, ni ni gavrani.

L: Tako je! A sad pijmo još jedan put, pak hodmo.

A: Poč je, zač je jutro rano stat.

L: Čudim se tebe i tvojmu bratu, da ste se bili dali ni za hip zapeljati.

A: Ne rani ranjenoga. Stram me je ni govorit o tem. Ljudi su bili prevareni. Namesto da njim se j' dopovedalo o izboreh, kako Bog zapoveda, lagalo njim se je, da će nas neki prodat, kako da su ljudi smokve, ke se v Reku prodavati nove. Pak čuda nas nebi bilo ni prišlo, ni tamo onoliko ostalo, da nam se ni reklo, da će prit' k Matuljam zastupniki i drugi muži, ki su se bili oni dan skupili u Kastvu baš zaradi izbora.

L: Vidiš, i tu vam se j' lagalo. U Kastvu nisu za to znali, a kamo li obećali, da će doć k Matuljam. Oni su se lepo i pošteno pogovorili o izboreh, o mužih ali fiducijarih i o zastupniku.

Fr. Ma te i kade ča pohvalit. Jur. To se zna, da te... sve kako ki merika — pak i te morda pasat i u Opatiju — pak i va Lovran barem pozdravit onega našega Tomica, ki onde lepo pečurčije piše, aš su neki dan obećav, Luca i Mara, kantale od veselja kad se ono čitale.

Fr. Ča bi reč, da Krstinka toliko štima neke ženidni pul Matulj, pul Mihotić, v Rukavci i va Bregeh?

Jur. Zač bi trebada rade naštrapat, kako i ona pul Turak.

Fr. I va Leprince da su mačji našli hrvatskeh beči.

Jur. Juda Skariot da je sve do svoje smatne smrti sanjal samo od srebrnjaki.

Fr. Ča misliš ča bi rekao kapitan Fabian, da se njega al njegovu oblast onako neudžno blati, kako to delaju matuljski izdajci i propalice sa zastupstvom va Kastve?

Jur. Ja paran, da bi s one plemenite koš s kočil.

Fr. Ma uža se reč, da ča ni tebe drago it?

Jur. Ter on napiše, leh mu se samo sreć narunda kada mu ono rešephtur pokaze.

Fr. Ma ki bi bil rekao od onega respektura.

Jur. Ej, tičić ti j' ono tičić.

Fr. Mačji da će k Minaku.

Jur. Tako ča se moć i ovemu reč, da par para i va crekve najde.

Fr. Ha! ha! ha!

Jur. Čemu se Frane rozgotas?

Fr. Ča se nećeš smet Krstića, ki piše Halubljanom, pak se na svoje pošte e je pozivlje.

Jur. I da njim deč bratjo.

Fr. A on je vlih neken pul Turak kunjado.

Fr. Znaš ča se je mačjemu s hotelo?

Jur. Vej se ga zlodej.

Fr. Bit za komisara na občini va Kastve.

Jur. A ča s Lumperticinum?

Fr. Za kaspera.

Jur. A la ma bi se živelo!

Fr. Si videl kako se čede Kajfine slim z oneh škrbin?

Jur. Za čen vrazje?

Fr. Za oneh 190.000, ke su prišle s Hrvatske.

Jur. Ča neće! Dokle je on bil Hrvat, nikad Bog nbił solda s te blažene Hrvatske, a sada kad je on Talijan, hitaju ti Hrvati te tisuća s lopatami, kako i po zime sneg.

Fr. Mora mu to bit za vranica, mora.

Fr. Spamećnješ se još koliko ima ono svojega Slocarić?

Jur. Mi se parā da 20 tisuć.

Fr. Tako mu j' sada kalalo za 500 furini.

Jur. Ča j' morda na žukve zgubil?

Fr. Ča ti benj sam svoju dizgraciju va mačjoj povedet.

Fr. Si jih čul?

Jur. Keh?

Fr. A oveh dveh, ki su sad prošli.

Jur. Bil sam neć zamisljen, pak nisam šal za ten.

Fr. A jedan je rekao, da mu j' Izdajci zmusal desetaću, a drugi da j' njemu.

Jur. Tako ga imaju obadva na lakat.

Fr. Ma da mu se već neće dat usmamit.

Jur. Su mogli i prej od manje storit, pak bi bili mogli svaki svoju desetaću za svoju rodbinu al za ča poštenega i pametnoga porabit.

Fr. Ča da sivi Zvane ni još plaćen za vino, ko su mu nejdje u vreme izbora popili?

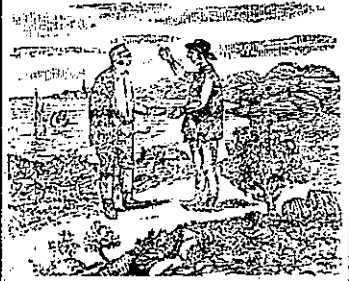
Jur. Ni da ne.

Fr. Tako ni vina ni beči?

Jur. Ma da ne.

Fr. Ča ni mogal gledat kemu ga dava?

Jur. Bili su i njemu oči zamazali.

Franina i Jurina

Fr. Matuljski maćak, da j' i va Pazine neku mačku za rep ulovil.

Jur. Ča nimaž naši šib?

Fr. Ma bi reč, da ne.

Jur. A ki mu j' valje tamo put pokazal?

Fr. Govore, da neki majestro i črni grobar.

Jur. Tako su se baš pravi našli.

Fr. Si čul kako su naši dali fugu onim dvim šarenjatom na vilju izbora za petu kuriju u Zrinju?

Jur. Ta mi je nova, nego ja znam drugo od tamo.

Fr. Nu?

Jur. Jedan šarenjak došao se je na dan izbora mažerat i nalokat va oštariju a brez buletina.

Fr. Pak?

Jur. Oštar mu je pokazal vrata.

Fr. U Kanfanaru da su prodanci polokal u vrimo izbora za 48 furina spiritane rakije za 1200 furini da su požerali kobiline i polokal mišturane ga vina.

Jur. Otrava i žuća požerali i polokal!

Fr. Pišu mi, da bi dobro poslat Luca na Volosko; biš ti pustil da gre i Mara š njom?

Jur. Svakako jedna brez druge nete, pod v' one strani, ter znaš, da ni tamo sada ni mladog ni starog.

Fr. A zato je već ona skrbela za prešlecu.

Jur. Ma znaš, kada pojju one te i poštentat, aš njim je puzo vižit storit. Nejdje te morat ča prišaptat, a nejdje i pokričat.

Različite viesti.

Poszivljemo ovim gg. predplatniku, da izvole ponoviti na vrijeme predplatu za drugi četaj, a dužnike, da podmirje čim prije svoje zaostatke.

Tjelovo. Danas slave katolici čitavog svieta veliki blagdan sv. Tjela ili Tjelovog. Iz svih glavnih crkava kreću gdje skromni, gdje veličanstveni obhodi boguljubnih duša, koje prate sv. Tjelo, da mu izkažu dužnu počast i da se pomole Svevišnjemu, za razne, milosti i potrebe. Obiteljska nesreća. Ovdješaju rodoljubnu obitelj Kalister zadesila je u nedjelju grdna

biteljska nesreća. Premijula njoj je nai-
nakon dugo i teške bolesti uzorna sta-
tica majka, udova Jelena Kalister. Vried-
noj pokopječi vječiti pokoj a njezinim milim
naše lakšno sašedeo!

Novi tajnik občine Pomjan. Novoo-
imovani komesar za občinu Pomjan — neki
umirovljeni računarski činovnik — imenova-
je obdinskim tajnikom pomoćno narodnoga,
protivnika Bartolomaj, a. kri pošće meštra
u Pomjanu.

Od dobro mislećih domaćih obdina-
bijaše preporučeno komesaru za tajnika je-
dan gospodin iz Trsta, koji se nije nikada
politikom; bavio, nu njega, nehtjede, g. ko-
mesar, jer da njemu ne treba strancara.
Međutim imenova je tajnikom občine naj-
strastvenijega strancara i kolodvodu ta-
mošnje sarenjačke stranke.

Neznato da li je to imenovanje sli-
dilo samovoljno ili po napatku o. kr. po-
glavara u Koprnu.

Na ovo imenovanje upozornjeno naš
gg. zastupnik, kojim valja proti timu tra-
žiti nek u Beču, jer ga u Primožju u da-
našnjih okolnostih nebi našli.

Crtež iz carevinskoga vieća poslije
zaključanja. Pod tim naslovom donesli smo
već posljednji put nekoliko crteža iz ca-
revinskoga vieća. Danas donasmo drugih.
I još ćemo jih doneti. Želimo predočiti
našim čitateljima koliko moguće jednostav-
nim načinom lica carevinskoga vieća, da
uzmogom razumjeti to lakše sve, što se je
u njemu dogodilo do zaključanja i poslije
zaključanja, i što će se u blizju budućno-
sti dogoditi.

Pametnan odgovor Bečke novine pri-
poviedaju, da su se neki zastupnici Istre,
Trsta i Gorice tužili ministru pravosudja,
da se u nekih sudovih Primorja trpi hr-
vatski ili slovenski jezik, te da im je na
to odgovorio g. ministar: ja Vam nemogu
pomoći, već učite i vi taj jezik.

Ministar trgovine u Trstu. Austrijski
minister trgovine barun Glan zboravio
je ovdje dva dana, kamo je došao radi
porinutja Lloydovog parobroda „Trieste“.

Parinutje Lloydovog parobroda „Tri-
ste“? U ponedjeljak porinuli su u more u
Lloydovom arsenalu novi parobrod „Tri-
ste“ u prisutnosti ministra baruna Glana
i drugih dostojanstvenika svečanim načinom
u more. Poblizje nemožemo izvestiti o taj
svečanosti, jer sl. ravnateljstvo Lloydja nije
pronašlo za shodno, da pozova i uredništva
slavenških listova na svečanost. Ta i čemu?
Dosta je da austrijski Slaveni pomažu do-
prinašati svoje željeve za bogate državne
podpore austrijskima Lloydju!

Iz Opatije pišu nam 15. t. m.: Opa-
tjisko tamburaško društvo „Lovor“ pri-
redjuje u proslavu godišnjice svojega ob-
stanka u nedjelju, 20. ovoga mjeseca, u
predhojzj ovrani „Zora“ u Opatiji pri-
pokritim stolima svoj drugi koncert, na
koji se ovime pozivaju sva ona rodoljubna
p. n. gospoda, koja nebi slučajno primila
posebnoga poziva. Početak u 8 i pol sati
na večer. Ulazina za gospoda 2. kruna,
za gospodje i gospodjice 1 kruna.

ODBOR.

Neka se zna ča j' pravo! Gospodin
direktor! Ovdje pul nas se je reklo i prvo
nego su Nemci i Talijani k nam privar-
drali, da reci pravak se neboj nje-
nega. Ale vi znate gospodine predobro,
da se ni istinu vavak nesme povredit.
Tako misle i naša gospoda Talijanaši al
šarenjaki. Njim smrdi istina kako i vragu
— Bog nas očuvaj — tamijan. Za to su
se dogovorili, da te storit supliku na mi-
nisteriji, da bi se vašoj „Našoj Slozi“ za-
branilo od sada napred pisat istinu, ka
jih jako žari i peče.

Još da bi potrpeli kada bi se ki zadel
va njihih brhani, ale zabadat nos va onega
zlatega njihovega bacića, va onega u-
dužnoga Antikrista, tega nemoru nikako
podnest ni potpet. Tr ono je tako mudra,
štidijana i fina glava, da je teško kada
ku bolju ni naš prijatelj Kundić s Karlovca
prigural. Naše te talijanski radi tega-
gruga dela s koži skočit; ma joh ti ga
onda još nekema. S njimi će potegnuti naj-
brže i on naš, za kega daju, da j' dal
macjumu 50 furina i da žena tega nezna.
On se jadi i ripli kako i purman zač da
su mogli znat, da on i žena imaju „tešću“
kastu.

To sam otel gosp. direktur popraviti,
zač treba dat i sotone pravo, ako ga nima.
Lepo Vas pozdravlja Vaš
Pupić.

Opatija, 10. junija 1897.

Za siromašne naše seljake, koji bi-
jahu radi izgreda kod posljednjih državnih
izbora na tamnicu odsudjeni, priposlao
nam je velevredni naš rodoljub g. Bole
iz Bieke for. 12.50, koje je tamo među
prijateljima sabrao.

Novac šaljemo zastupniku Dr. Lagini
u Palu, da ga po svojoj evidijavnosti

među najsiromašnije obitelji porazdieli.
Dočim se ovim zahvaljujemo g. Bo-
letu i plemenitim darovateljima na tom
djelu prave, kršćanske ljubavi, preporučamo
i drugim našim imućnijim rodoljubom, da
se sjete naše nesrećene sirotinje.

Hrvatski časopis u Medulinu imati
će u nedjelju dne 20. t. m. domaću za-
bavu, u svojih prostorijah. Početak u 6
sati poslije podne.

Umoljani su gg. članovi Mitosnice —
domaći i izvanjski, da se mnogobrojno
na tu zabavu dostaviti izvole.

Istarsko društvo sv. Cirila i Metoda.
Pod tim naslovom donasla rodoljubno kar-
lovačko „Svjetlo“, krasan članak, u kojem
pozivlje hrvatske domoljube, da se sjete
mlahodari hrvatske sirotinje prigodom pre-
stojećeg blagdana slavenških blagoviest-
nički svete brade Cirila i Metoda.

Dočim se ovim srdačno zahvaljujemo
dijelnicu karlovačkoga listu, na bratskoj
sadržati: topioj preparaciji; upozorjemo i
ostale naše rodoljube, da se sjete naše
plemenite družbe prigodom predstojećeg
blagdana sv. Cirila i Metoda.

Kako se sudi izdajice. Otkad je svieta
i vieća, izdajice su u svakom narodu naj-
odurniji tvorovi. Juda, izdav Spasitelja,
sao je čitlo toliko svoje zločinosti; i da
se je objesio. U naših pjesmah, molli se
občno za svakoga, nad izdajicom sazivlje
se prokletstvo: „bio proklet izdajice svaka
domovine!“ Naš narodni pjesnik, pravom
pjeva u jednoj svojoj pjesmi: „Prošteno
je svima, svima... samo nije izdajici!“

Jedan francuzki učenjak veli, da je
izdajica gorl od najgorega potepuha, jer
i potepuh kod svih svojih opočina, ipak
još svoj jezik i svoju domovinu ljubi.

U izdajicah združene su sve opadžine;
oni su kadri počiniti svaki grijeh. Izdajice,
iznevjerjuć ono, što je u životinam milo,
iznevjerje se lahko svemu i svakomu.
Usljed nestalnosti u značaju, oni su kadri
biti nevjerni i prijateljski u ljubavi, i
pošteniji. Oni mogu postati tatovi, vara-
lice, lažci, lupeži, ubojice, samohojice,
ako njim se tomu prilika pruži i ako se
u nuždi nalaze. Podloga svemu tomu zlu
jest nestalnost u značaju. Ako može izdati
svoj jezik i svoju domovinu, što je uz
vjera najveće blago, može izdati i vje-
rojnoga prijatelja, i rođenu sestru, i stari-
ca majku, i zakonitu ženu.

U Americi su jednom odsudili Inpeža
na smrt. Kad je odsuda čuo, prokleo je
svoja domovinu. Sudi se na to promjeniti
kazan, odsuditi su ga na prognostvo iz
domovine, mjesto na smrt. Odsudjenik bio
je odpravljen iz domovine, i nije sinjeo
nikad već viditi svoje domovine, niti što
iz nje ili o njoj čuti. Trpio je strašno.
Njegove posljednje riječi bile su: Nije va-
cugu grieha nego iznevjeriti se svomu narodu,
svojoj domovini; kako nije ni veće muke,
nego neviditi svoja domovine, nezaznati
ništa o njoj, ni nečuti svoja materinskoga
jezika.

Braco Hrvati i sestre Hrvaticu u
Istri! Ogledajte se oko sebe, i pogle-
dajte, ima li takovih izdajica u Istri, koji
su se iznevjerili svojim prijateljima, svojoj
domovini, svojoj vjeri. Netreba da jih su-
dite. Od sada nad njimi je izvršena, odkad
je svieta. Prokleti su izdajice!

Dvie razprave proti koparskim iz-
rednikom. U sbotu i u ponedjeljak ob-
državalo se kod ovdšnjeg e. k. zemaljs-
kog suda dvie razprave proti onim Tal-
ljanom iz Koprna, koji su naše mladiće
napadali u vrijeme izbora i u vrijeme no-
vačenja, i to jednom u Koprnu, drugi put
na parobrodu između Trsta i Koprna.

Kod prve razprave bijahu odsudjeni:
postolar Decarli na 5 mjeseca tamnice,
dva brata Dreolin svaki na 4 mjeseca,
te Bassegria na 3 mjeseca.

Kod druge razprave bijahu odsudjeni:
Josip Mince na 10 mjeseca a brijač
Pierina na 5 mjeseca teške tamnice. Sada
naka opet kaže ravnatelj ujediteljica, da
su sami djaci skrivili spomenute izgreda.

Kratki Halubljan! Lepi i jedri
naši Halubljan, a još lepši i jedreje su
njihove ženi i divojci, zato, ni nikakovo
čudo, ako se je šior albukati da cause prvo
namural va te naše dike mižkega. i žen-
skega roda. A kako njim je, dobar i lu-
beziv? Ki nebi proplakal, kada bi čital
ono njegovo otkorenó pismo našim Halu-
bljanom. On ih zove „bratjo Halubljan“,
on ih draga i tepa njim kako namurani
mladiči mladji i lepji divojčice! Pak njim
se opeta tuži i plače — ahl ja već
ni morem od silnoga tronuća — ja,
tuži im se, da ga mrze, njega, ki da njim
je već, toliko dobro stori! Kada su to
pročitali Halubljan, oni su se ačali svi
smatit od tugi i žalosti. — Ki mu je
rekal, da ga mrzite. Kako bimo mi njega
mogli mrziti? To se mirzi neprijatelja,
protivnika i magari vruga, ma njega, njega
mi samo — prezremo, govorili su Halu-
bljan, i občedali su storič jednu velu „ko-
lenu“ za „Talijansku Slozu“ ako ga je
samo toliko va bragešah, da pride sam po
nju. Pak kako njim lepo govori i pripo-
veda, da je on pošten čovak. Nego Ha-
lubljan vragolani govore, da su i oni po-
šteni ljudi, ma da to oni ne trumbetaju
okole, sa svim tim, da ni nijedan od njih
onako smatno, gušnuo i lapački navarat
i preslepil nekoga hrinežega impijata od
željeznice — kako je to storič neki drugi.
Vi nas dobro razumete šior Krstić ča ne?
Nego s druge strani Halubljan su dobri
ljudi, pak oni ne zameroju nekim ter-
netim, da govore, da su pošteti, ako su
već i va „kafafica“ bilt... Ma ako su
Halubljan dobri i čestiti ljudi, mane se
sve nekako čini, da su malo i nezahvalni,
onako, recimo, samo jedan bobić. Zač vi-
dite! Krstić va svojoj kršćanskoj ljubave
(kada s Halubljan govori on vavak pre-
dika svoju kršćansku ljubav) obećaje njim
nekakovu pomoć. Njega te neki „dobri
ljudi“ (Bože moj, a svet govori, da su
već svi dobri ljudi pomrli), dunke njega
da će neki dobri ljudi, (ki bi mogli bit i
Taljan, zač ne?) storič za albukata, i on
da proji Halubljan, da bi prišli k njemu,
kada bi imali kakovu pravdu. To ča red:
Halubljan moji ja imam doma karocu i
konja i tri stajoni, tu treba beći. „Kravu
Slozu“ muzam za svoje potrebe a Vi,
dobri i srdačni Halubljan, dat čete mi za
naše pravdi atmeno za seno, zob i za hlapca.

— A Halubljan? Kada su se grohotom
dobro izsmeli rekli su ovako: — Dragi
Krstić: Vi, ako i ne pozvan, stavil ste
se pred leto i pol za albukata istarskih
Hrvati i Slovenci. Njih ste branil proti
Taljanom i u članku „Quousque tandem“;
izrigali ste svu zuč na istarske i na dal-
matinske Taljane. Ni pasalo ni pol leta
za tim, a vi ste obrnul kabanicu i šćap,
pak udri po Hrvatih, a branil Taljane, da
ih ni sami Taljani iz Talije nebi kapaci
branić tako. Zato, bi nas bilo strah po-
verovat se takovemu čoveku, a osobito
pak ako bi pravda durala više vremena.
Ki bi nam garantil, da nebite posle mesec
dan mesto, da branite nas, počeli branit
onoga, s kim se mi pravdamo? Pak ako
čemo, vi niste albukati — vi ste jedan
vinklersrajbar, a to ča red po domaću:
šporka karta. Tako su evo Halubljan od-

govorili i rekli, da ako njim bude treba,
da ih, ki pred sudom, brani, da te, po-
pravim advokatom gg. Slangeru i Jančiću
a ne landrovcom, cavatinom i carlatanom,
ki bi za kus zlata, prijavil vragu dušu,
ako njim i ona još ni zapevjana. A vi
gosp. Krstiću ne čekajte Halubljanom, zač
ako oni i misli mađji, mogli bi vas po
vražju ogrest. Halublje je domaćina naših
Baštijana — a to je dosta.

Nika Taljano.

„Zbor duh. mladeži zagrebečke“ pre-
poruča za nagradu školskoj mladeži ova
knjižice, izasle njezinom nakladom:

„Jesus prijatelj maleniš“. Molitvena
knjižica za mladež Trvdó vezana u platno
25 nvč. Zlatorez 40. nvč. „Se, križni put“
Molitvenik a pobožnostu sv. križnog puta
tvrdó vezana u platno 28 nvč. „Mali
Goffine“ ili život kat. crkva. Tamačenje
evangjelja i svetih čina. Trvdó vezan u
platno 60 nvč. „Savijaj drvo dok je mlado“
Pripovijest za mladež sa slikama. Trvdó
vezana 45 nvč. „Ružica Garicka i Drevni
križ“ Dvije pripovijesti sa dvje slike.
Trvdó vezana 25 nvč. „Genovea“ Pripo-
vijest za matere i djecu. Sa slikom. Trvdó
vezana 25. nvč. Zlatorez 40 nvč. „Oscia
je moja, ja ču ju vratiti“ Sa slikom, pri-
povijest za mladež. Trvdó vezana 25 nvč.
Iveković. „Evangelja“ Brošura 50. nvč.
„Dobri Rodojica i zlostiti Irica“ Pripo-
vijest za mladež. Sa slikom, Trvdó ve-
zana 50. nvč.

Listina uredništva.

Gosp. N. N. P. u. a. Upotrebiti čemo ono
čim prije, ne zaboravito nas, živili svi naši!

Gosp. F. J. u. B. Čim nam dopusti pro-
stor početi čemo sa onom podakom. Živio!

Itaz u gg. dopisnike molimo i danas
da se izvole ustrijiti.

Gosp. F. M. u Sv. P. Doći će a listu —
kako želite. Ždravo!

FILIJALKA
G. KR. PRIV. AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novoi za vplacila.

V vredn. papirjih sa	V upsalenih sa
4-dnovni odkaz 2 1/2%	30-dnovni odkaz 2 1/2%
1-3-mesečni 2%	3-mesečni 2 1/2%
6-9-12-mesečni 3%	6-9-12-mesečni 2 1/2%

Za pisma, katera so morajo izplačati v sedanjih
bankovih avstr. velj, stopijo nove obrestne
takso v krepost s dnem 5. febrara, 9. febrara iz
odnosno 2. marca t. l. po dobitnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2%, na vasko čvoto.
V upsalenih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Beke
kajor za Zagreb, Araz, Bielest, Gablonz, Gradoo,
Sbidj, Inocent, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc,
Boichenberg, Saaz in Solnograd, — b r a z troškov

Kupnja in prodaja

vrednosti, dvija, kakor tudi novonje kuponov
proti odbitku 1% provizije.
akase vseh vred pred najumotnijimi pogoji.

Predujmi.

na jambevske listne pogoji po dogovoru. Kredit
na dokumente v Londonu, Parizu, Beču,
Linu ali v drugih mestih — provizija po
jako umestnih pogojih.
Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Volžki v pohranu.

3prejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat
ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po
pogodbi.
Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnoznem
kursu.

Trst, 2. febrara 1898.

ZAHVALA.

Podpisana družina izreka svojo iskreno, globoko čutjeno zahvalo
na tolikih ganljivih pojavih blažilnega sočutja, došlih jej od mnogih
strani povodom smrti nepozabne nam matere, gospde

Helene udove Kalister.

Posebna zahvala bodi izrečena vsem onim, ki so skazali po-
slednjo čast nepozabni pokojnici. Bog poplati toliko ljubav!

V Trstu, 15. junija 1897.

Obitelj Kalister.

Vabilo
 na
OBČNI ZBOR
 "Podgradska posojilnica in kranilnica",
 registrirane zadruge z neomejenim poroštrom
 ki bo
 v Podgradu, dne 24. junija ob 3. uri pop.
 v prostorih
 Zadrugne pisarne.

DNEVNI RED:

1. Poročilo starestinstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa.
5. Določitev plač, nagrad, odškodnin in danih v zmislu §. 20. zadrugnih pravil
5. Izvolitev starestinstva, nadzorstva in sodišča.
6. Eventuelni predlogi.

Podgrad, dne 14. junija 1897.

Starestinstvo.

OPAZKA. Ako bi ob določenih urah ni bil zastopnik v zmislu §. 49. zadrugnih pravil zakoniti broj zadrugnikov, obdrževal se bo občni zbor pod istimi pogoji isti dan ob 9/4, mi popoldne, kated same brspogojno sklopiti.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto: občinskoga redara-posluznika, uz plaću od for. 250 godišnjih, koje će vući iz občinske blagajne u mjesečnih antecipatnih obrocih.

Natjecatelji imaju dokazati dobu, s posobnost za službu, da poznaju u govoru i pismu hrvatski jezik.

Prednost imati će izslužene financiálne straže, ili oni, koji su služili u c. kr. žandarmeriji, ili drugdje kao redari.

Molbe imaju se podnesti podpisanomu do dne 6. junija.

Glavarstvo občine

Zminj, 14. junija 1897.

Glavar:

Bančić s. r.

Skladišće pokućstva

tvrdke Aleksandra Lepi Pinzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrtu iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrealu i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustriran cjenik badava i franko. Naručene predmete postavja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja. Naručebe preuzimlje za Istra i Dalmaciju.

Sve strojeve za poljodieljstvo i vinogradarstvo
 Cjene iznova snižene
PREŠE ZA GROZDJE, DIFERENCIALNI SUSTAV.

Ovaj sustav preša ima najveću tištajuću moć od svih drugih, ma kojih mu drago bilo preša. Preše za masline, hidrauličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav; ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spravom za mliti jagode, preše za sieno, triere itd. tvori u najboljem proizvodu
IG. HELLER, BEC
 II/2 PRATERSTRASSE 49 — Cjenike i sviedočbe gratis! — Traže se zastupnici! Čuvati se kontrafacija!

Gosp.
Gabrijel Piccoli
 ljekarnik
 u Ijubljani

Molim Vas pošaljite mi 30 bočica Vaše čudotvorne **Želudačne tinkture**, koju se doista može nazvati "božjom rukom".
 S. P. Flegar
 župnik
 Zminj — Istra.

Otkada se je počela moja supruga lječiti Vašom **Želudačnom tinkturom**, poboljšalo se je njezino stanje u toliko, da se čini kao da je pomladjena.
 Francesco Pateti
 ljekarničar
 Višnada — Istra.

Želudačnu tinkturu Piccoli-a razprodaje se u ljekarnah po 15 nvb. bočica.

Dobro poznate i obljubljene
štrcaljke
 inžinira Živica

dobivaju se još uvijek uz obične nizke cijene na skladišću tvrdke **ŽIVIC i drug.** (Schivitz Comp.) ulica Zonta br. 5. **TRST**

Tko želi, pošalje mu se cjenik.

Svećar J. Kopač Solkaneka cesta broj 9.
 preporuča voločastomu svećenstvu, crkvenim upravam, te slavnom občinstvu prave **pčelno-vošćene sveće** kilogram po for. 2.45

Da su ove sveće, koje nose protokolirani trojnički znak, nepokvarene, jamčim sa svotom od 1000 kruna. Sveće slabije vrsti za pogrebe i postranu razsvietu crkava dobivaju se po vrlo niskoj cijeni.

Prodajem takodjer tamjan za crkve:

Lacrima najfiniji	kgfr. po for. 1.20
obični	1.—
Granis	—60

Robu šalje na sve strane austro-ugarske monarkije pristo od poštarine.

Ljekarna Dragutina Accurti-a na Rieci
Corsia Deak

odlikovana zlatnom kolajnom na hygieničkoj izložbi u Beču godine 1894. preporučuje štovanom občinstvu sljedeće lijekove:

Željezovita Kinovna vino (Vino Chino ferrato) ovaj lijek upotrebljava se veoma uspešno u svih bolestih, kojima je porod neravnan krv, kao u bijedobolji, kod gljivah (Scrofulosi), uzro u kostihah (rachitis), kod odraslih, kod anemičnih dječaka i kod slabe djece, djetuju veoma dobro za opravu posle slabosti bolesti, kod nestašice krvi, neprobavivosti i u obće za pojačanje i okriepu tiela. — 1 caktenka sa naputkom stoji 1 forintu.

Sok od Salsaparigle — Honduras (Estratto Salsapariglia) za čišćenje krvi, osobito u proleće dobro je uzimati najbolje sredstvo proti svakim posledicam veneričkih bolesti, proti kostobolji, poganiet i ulogam, u obće za sve bolesti, koje su prouzrokovane od pokvarene i nečiste krvi. 1 caktenka naputkom stoji 60 nvb.; tri caktenke jesu dostatno za čitavu proljetnu kuru te stoje 2 for.

Najfinije ulje od bakalara (olio di fegato di Marluzzo) obće poznato, i izvrstnim prisnano sredstvo za slabu i skrofuloznu djecu. 1 boca 1 forint.

Sredstvo proti kurjim očima (Essenza per i calli) odstranjuje sjegurno kurja oka i bradavice. — 1 bočica sa naputkom 85 nvb.

Slašćice proti kašlju i promuklosti grla. Izvrstno sredstvo proti kašlju i bronhijalnom kataru. 1 kutija stoji 85 nvb.

Izim navedenih lijekova imaju u zalihu sve tu i inozemne specijalitate, kozmetična sredstva medicinskih sapuna, svakojakih kirurških spravah, mineralnih vodah, te obavija točno sve naruče bezodlatno uz poštansko poznaće.

Opunovlašćena Agencija za putovanja u tu - i inozemstvo
KARLA PIRELLI-a
 dozvoljena odlukom namjestništva br. 6996/3
 Via Arsenale 2 — TRST — Via Arsenale 2

Izdaje vozne karte za željezničke postaje i parobrode za tu - i inozemstvo.
 Poduzimlje izletne vlakove i posebne vlakove, izlete parobrodi i skupna putovanja.
 Odašilje putnu prtljagu i trgovačku robu brzimi putevi i u sve krajeve.
Za cijenu neboji se natjecanja.

Prave brnske sukenene tvari

Jedan coupon 3-10 m. dug, dostatan za muž. ko odjelo stoji samo	for. 3-10 iz dobre " 4-10 iz dobro " 4-50 iz dobro " 6— iz bolje " 7-75 iz fine " 9— iz najbije " 10-50 iz još finije	parve ovčje vune
---	---	------------------

Jedan coupon za crno salonsko odjelo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvleune, Dookings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kamgarne i Cheviste itd. razasije uz trojničke cijene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladišće tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorec badava i franco. Pošiljke vjerne uzorku. **Pozor!** P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoji tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Trgdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razasije svo tvari uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daje krojačom, koji škodi silno privatnim strankam.

Zidni kolektor za god. 1897.
 Tiskara Dolene, Trg velike vojke u Trstu br. 2
 prihvatila je za god. 1897. zidni kolektor, te ga prodaje po 20 nč. komad, poštom 25 novč. komad.

H. BRODJOVIN
 Ljekarna k Zrinjskomu
 Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

trputčex sok.
 Cijena, bočica 75 novč.
 Uz taj iz svježeg bilja priredim sok preporučam moj izvrstan djelujući:

Gorski čaj proti kašlju, koji znatno posjebuje djelovanje istoga Cijena omota 35 nvb

Sok proti kašlju za djecu. Djeluje izvrstno kod djece kod prehlade, kašlja, hri-paveca i plućnih bolesti. Cijena bočica 50 nvb

Najbolje sredstvo je:
Mazilo proti kosto:bolji kod trgnjih, reumatizma, ischiasa, bolih u zglobovima kntovana, te kod svih podložnih bolestih, koje nastaju nalič prehlade i nazeblosti. Cijena boč sa naputkom 75 nvb.

Obširni cijenik uz zahtjev badava i franko.

H. BRODJOVIN
 Ljekarna k Zrinjskomu
 Zagreb, Zrinjski trg broj 20.